

2021-11-04

500-3669-2021

Avdelningen för Samhällsbyggnad och Miljöskydd
Anna Algö
010-2240138

Regeringskansliet

Yttrande över remiss om en rättssäker vindkraftsprövning (SOU 2021:53)

Er beteckning: M2021/01277

Sammanfattning

Dagens utformning av den kommunala tillstyrkan har visat sig ge osäkra rättsprocesser. Att planerade projekt får ett veto sent i processen kostar även projektörerna mycket i undersökningskostnader. Att förändra den kommunala vetorätten till att likna övrig prövning enligt miljöbalken är ett viktigt och behövligt steg för att öka rättssäkerheten och bidrar till att likställa vindkraften med övrig miljöfarlig verksamhet. Utredningens förslag innebär att kommunens möjlighet att ändra sig under prövningens gång begränsas jämfört med idag; tillstyrkan ska ske tidigt och gälla i fem år. Grundtanken med förslaget bedömer Länsstyrelsen Blekinge är positivt, det finns dock praktiska problem med att genomföra förändringen enligt förslaget vilket i slutändan kan riskera att skapa större problem än det försöker lösa.

Kapitel 8.3 Lokaliseringsbesked

Kopplingen till översiktsplanen

Vetorätten bottnar i kommunens självstyre och planläggningsmonopol. Dock har ingen annan miljöfarlig verksamhet detta krav, utan där sker hela lokaliseringssprövningen i tillståndsprövningen med stöd i 2 kap 7 § miljöbalken. Kommunen ges möjlighet att yttra sig över lämpligheten att placera planerad verksamhet på önskad plats. Det tas alltså redan hänsyn till lokalisering och kommunal planering i prövningen. Förslaget kopplar lokaliseringsbeskedet till översiktsplanen (ÖP), men länsstyrelsen anser att det hade varit bättre att koppla tillstyrkan till 22 kapitlet miljöbalken istället. Det hade då tydligare kopplat till att vara en del av prövningen. Det viktigaste är dock att en kommunal tillstyrkan endast ska gälla själva lokaliseringen av vindkraftverken, resten av prövningen sker av miljöprövningsdelegationen eller mark- och miljödomstolen. Läggs det in fler faktorer i den kommunala tillstyrkan innebär det att vindkraftverk prövas i två instanser.

Nuvarande förslag fokuserar mycket på tillstyrkan av antal och maxhöjd, faktorer som vid annan planering av markanvändningen inte sker på sådan detaljnivå i ÖP:n. Kommunen har inte de resurser som krävs för att hålla en ÖP så uppdaterad på teknikutveckling som skulle krävas för att kunna genomföra ÖP:n på det sätt utredningen föreslår.

En översiktsplan är vägledande och uttrycker en viljeinriktning, men är inte bindande. Det ställs även krav på att ÖP ska vara uppdaterad på detaljnivå gällande teknik, höjd och lokaliseringar. Detta skulle göra ÖP:n bindande och ge ÖP:n en verkningsgrad av detaljplan, vilket inte harmoniserar med PBL. I utredningen [En utvecklad översiktsplanering](#)¹ föreslås "att översiktsplanen även fortsättningsvis ska vara vägledande för efterföljande planering och

¹ <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2018/05/sou-201846/>

Postadress	Besöksadress	Telefon/Telefax	E-post/webbplats:	Org.nr
SE-371 86 Karlskrona	Skeppsbrokajen 4	010-22 40 000 010-22 40 223	blekinge@lansstyrelsen.se www.lansstyrelsen.se/blekinge	202100-2320

2021-11-04

500-3669-2021

prövning. Det hänger bl.a. ihop med att det krävs ett omfattande underlag för att det ska vara möjligt att i en översiktsplan säkerställa att ett område är lämpligt för en viss användning. Fastighetsägarna kan behöva kompenseras om planen innebär att pågående markanvändning avsevärt försvåras. Det är vidare svårt att förena en bindande översiktsplan med den önskade inriktningen att planen inte ska medföra väsentligt ändrade förutsättningar för annan planering. Bedömningen är att nyttan med att införa en bindande översiktsplan inte överväger det merarbete som genomförandet av en sådan reform medför. Det är inte lämpligt att ge kommunen möjlighet att reglera omfattningen av kraven på bygglov genom föreskrifter i översiktsplanen. Innan ytterligare förändringar sker i regelverket om bygglov behövs en översyn av dessa bestämmelser i PBL.” Länsstyrelsen instämmer i detta resonemang.

Risk för dubbelprövning

Förslaget innebär att kommunen ska inte enbart tillstyrka själva lokaliseringen, utan även antal och höjd. Skulle förutsättningarna ändras under processens gång, så som att ny teknik möjliggör annat antal eller höjd måste processen börjas om med inhämtning av ny tillstyrkan. Nuvarande förslag ger även utrymme för tolkningssvårigheter av rekvisitet för tillstyrkan. Det måste vara tydligt att fokus ska vara på lokaliseringens landskapsperspektiv och siktlinjer – inte synlighet, påverkan på natur eller andra frågor som hanteras vid själva miljöprövningen. Det är otydligt i förslaget till lagtext vad som faktiskt ska ingå i en kommunal tillstyrkan.

Otydliga kriterier för när kommunen inte behöver ge tillstyrkan

Det framgår inte tydligt när i tid som kriterierna för att inte behöva ge tillstyrkan på grund av översyn av ÖP eller vindbruksplan är uppfyllda. Bara för att ett arbete med en översyn av ÖP eller framtagande av vindbruksplan har påbörjats behöver det inte resultera i några förändringar eller en fastställd plan. En vindbruksplan kan ta flera år att ta fram för en liten kommun, vilket skulle innebära orimligt lång väntetid bara för att kunna få en eventuell tillstyrkan innan själva samråds- och prövningsprocessen ens påbörjas. Det finns dessutom inga regler om hur en vindkraftsplan ska se ut eller vad den minst ska innehålla. Otydligheter och svårigheter att leda tolkningar i bevis ger möjligheter till att pausa processer för utbyggnad av vindkraft. Utredningen pekar tydligt på att vindkraftverk inte alltid byggs i de utpekade områdena, eller att en utpekning av område inte nödvändigtvis gör att det är lättare att få tillstånd. För att lösa problemet med otillräckliga kunskaper om vindförhållande, teknikutveckling och framtida planer finns det kommuner som har tagit fram vindbruksplaner som pekar ut områden där det inte går att bygga ut vindkraft, men lämnat resten av kommunen öppen. Denna variant av planering skulle kunna öppna upp markanvändningen mer, samtidigt som det ställer lägre krav på att en kommun ska ha mycket djupa kunskaper i vindkraftsprojektering och vindförhållanden för att kunna peka ut lämpliga områden. Det finns dock en risk att en kommun som har en politisk ovilja att skapa utrymme för en vindkraftsutbyggnad bestämmer att hela kommunen är olämplig för vindkraft, men den risken finns redan idag.

Kapitel 7.2 Omvandlingen av bygdepeng

Att kommunen som organisation ska få ta del av de ekonomiska resurserna som genereras kommer förstärka konflikten mellan stad och land inom kommunen. Ska detta införas måste pengarna vara öronmärkta. Annars riskerar den nationella vindkraftkonflikten flyttas till den lokala nivån samtidigt som man begränsar handlingsutrymmet.

2021-11-04

500-3669-2021

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Ulrika Messing med miljöskyddshandläggare Anna Algö som föredragande. Deltagit i ärendet har även samhällsplanerare Anna Martinsson, chefsjurist Pernilla Smith och klimat- och energistrateg Ulf Hansson.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.